

GAMTOS TYRIMŲ CENTRO

2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Direktorius
akad. prof. dr. (HP) Sigitas Podėnas

2022-02-24

Gamtos tyrimų centro tikslai

- 1. Vykdėti šalies ūkio, kultūros, sveikatos apsaugos ir visuomenės testinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius ekologijos, botanikos, mikologijos, mikrobiologijos, virusologijos, zoologijos, parazitologijos, geomokslų mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą.**
- 2. Bendradarbiauti su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą.**
- 3. Skleisti visuomenėje mokslo žinias, diegti jas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą, taip pat socialinę ir ūkinę veiklą, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.**

Gamtos tyrimų centro tikslai

1. Vykdyti šalies ūkio, kultūros, sveikatos apsaugos ir visuomenės testinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius ekologijos, botanikos, mikologijos, mikrobiologijos, virusologijos, zoologijos, parazitologijos, geomokslų mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą.

2. Bendradarbiauti su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą.

3. Skleisti visuomenėje mokslo žinias, diegti jas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą, taip pat socialinę ir ūkinę veiklas, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.

Parengtos ir pateiktos vertinančioms institucijoms GTC 2017–2021 metais vykdytų ilgalaikių institucinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros programų **ATASKAITOS**

I PROGRAMA *Biotos ištekliai kintančioje aplinkoje: populiacijų, rūšių ir bendrijų būklės tyrimai, valdymo ir tvaraus naudojimo pagrindimas* (vadovas – dr. Juozas Labokas)

II PROGRAMA *Laukinės gamtos biologinės įvairovės ir ekologijos molekuliniai pagrindai* (vadovas – akad. habil. dr. Gediminas Valkiūnas)

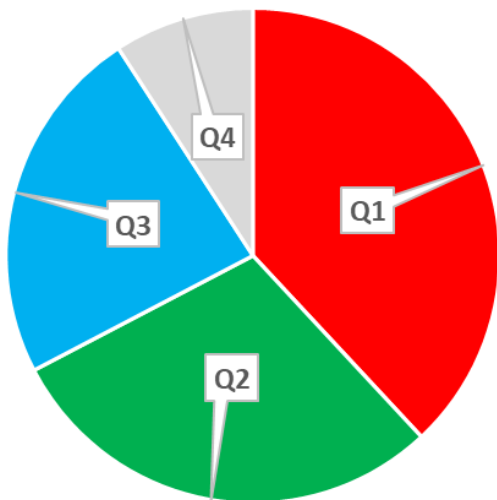
III PROGRAMA *Biologinių sistemų funkcijų, reakcijų, adaptacijos tyrimai ir taikymo perspektyvos* (vadovas – prof. dr. Kęstutis Arbačiauskas)

IV PROGRAMA *Geoaplinka ir jos ištekliai kintančiomis klimato ir žmogaus poveikio sąlygomis* (vadovas – prof. habil. dr. Saulius Šliaupa, galutinę ataskaitą ruošė dr. Gražina Skridlaitė)

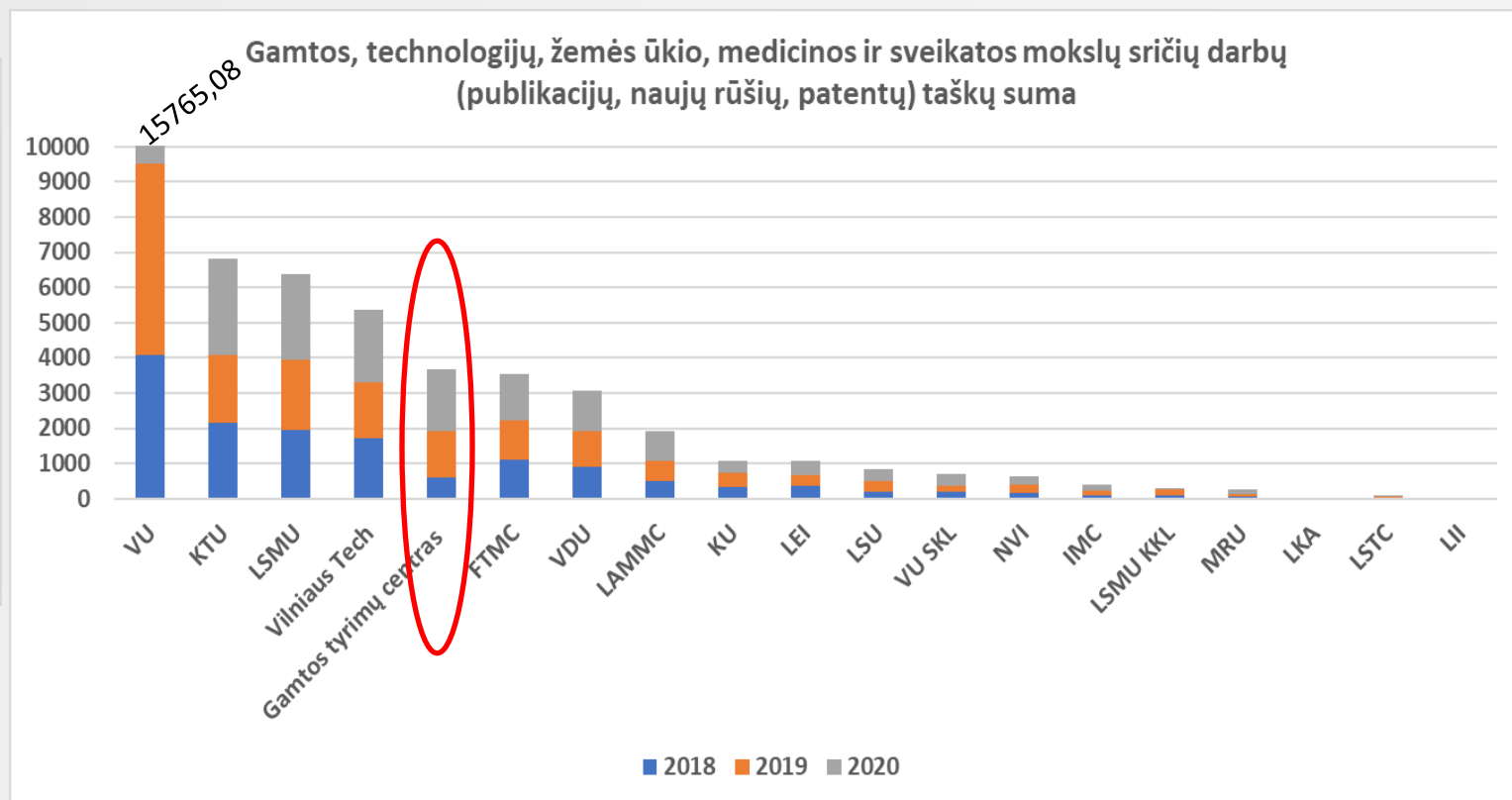
Ataskaitinė GTC konferencija numatoma balandžio 22 d.

Mokslo darbų (publikacijų WoS leidiniuose su *IF*) kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai ilgalaikių MTEP programų (2018–2021 m.) realizacijos metu

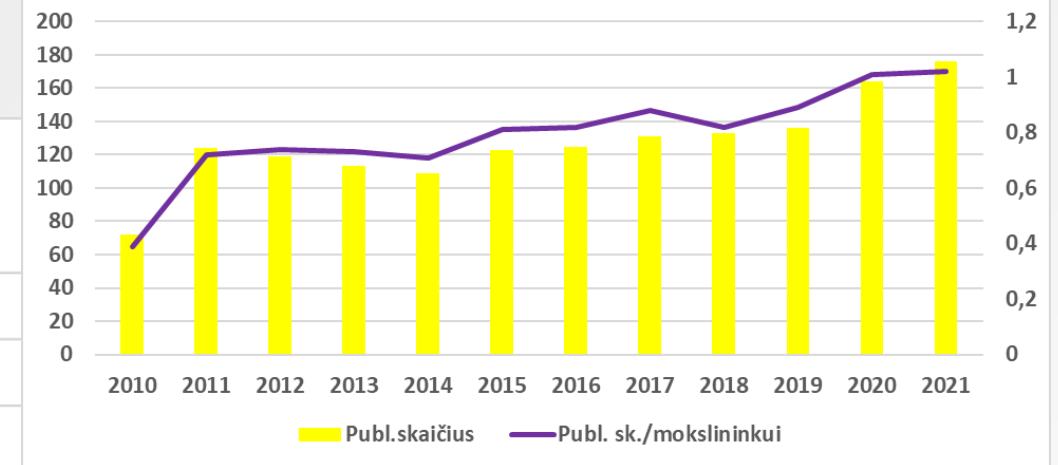
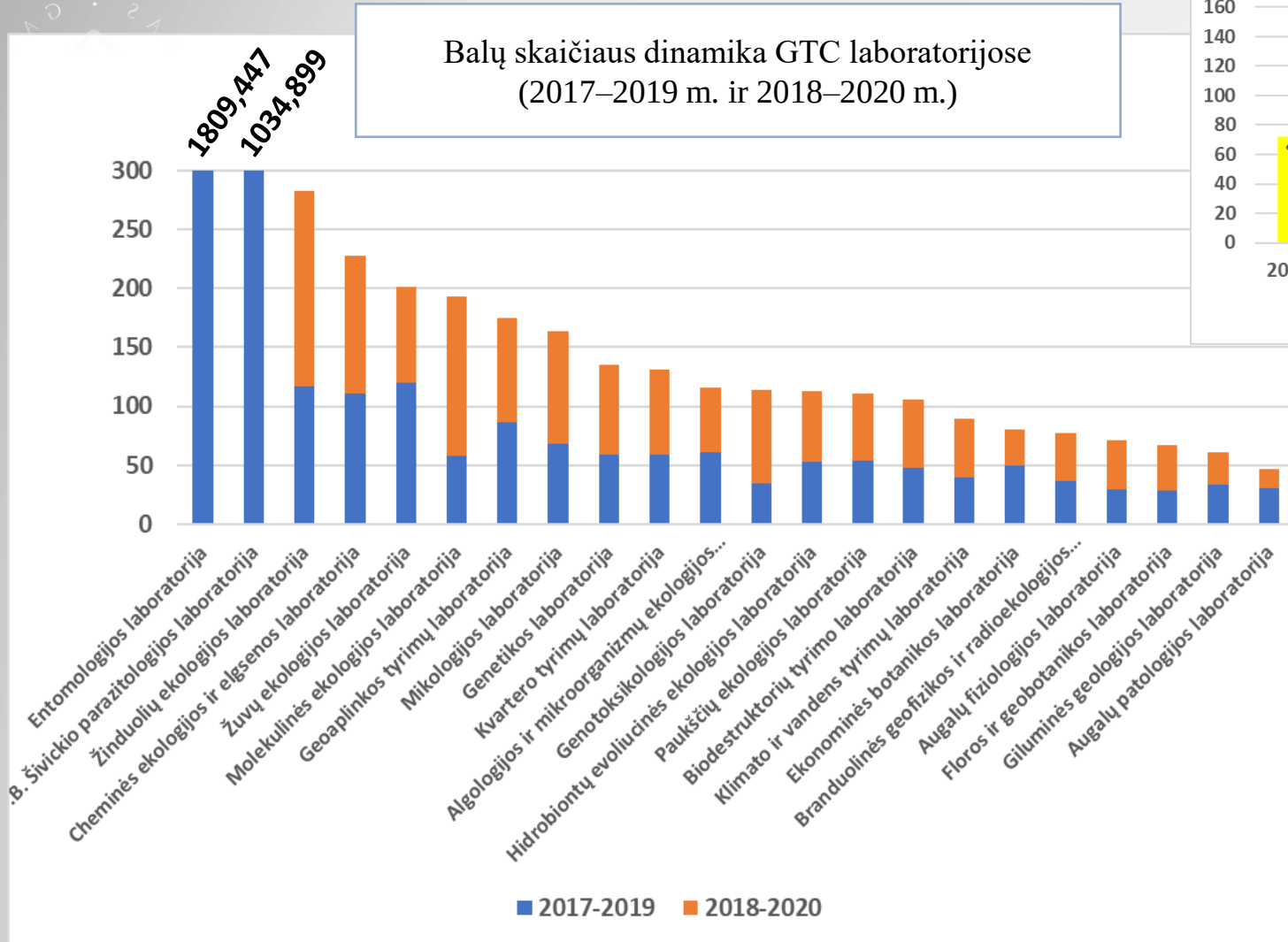
Publikacijų atskirų kvartilių leidiniuose santykis 2017–2021 m.

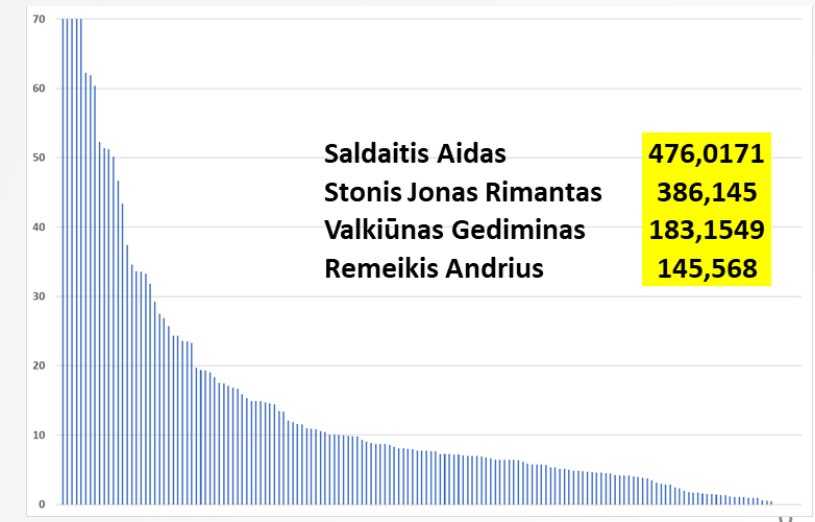
740 WoS publikacijų su *IF*

WoS publikacijų su *IF* skaičiaus dinamika ir vienam mokslininkui tenkantis publikacijų skaičius (2010–2021 m.)

2018–2020 metais GTC mokslininkų ir tyrėjų sukaupti balai

Paruoštos naujos ilgalaikės MTEP programos (2022–2026 m.)

- **BIOLOGINĖS IVAIROVĖS IR BUVEINIŲ BŪKLĖS BEI DINAMIKOS TYRIMAI, IŠSAUGOJIMO BEI ATKŪRIMO MOKSLINIS PAGRINDIMAS (BIOLOGINĖ IVAIROVĖ) (vadovas – dr. (HP) Dalius Butkauskas)**

Algologijos ir mikroorganizmų ekologijos laboratorija / Ekonominės botanikos laboratorija / Floros ir geobotanikos laboratorija / Mikologijos laboratorija / Entomologijos laboratorija / Paukščių ekologijos laboratorija / Zinduolių ekologijos laboratorija / P. B. Šivickio parazitologijos laboratorija / Molekulinės ekologijos laboratorija

- **KLIMATO KAITOS IR ŽMOGAUS VEIKLOS SĄLYGOJAMŲ VEIKSNIŲ POVEIKIAI EKOSISTEMŲ BŪKLEI, JU FUNKCIONAVIMUI, TEIKIAMOMS PASLAUGOMS IR ISTEKLIŲ TVARUMUI (KLIMATAS IR EKOSISTEMOS) (vadovas – doc. dr. Eduardas Budrys)**

Giluminės geologijos laboratorija / Kvartero tyrimų laboratorija / Branduolinės geofizikos ir radioekologijos laboratorija / Geoaplinkos tyrimų laboratorija, Krantotyros ir krantotvarkos grupė / Klimato ir vandens tyrimų laboratorija / Augalų fiziologijos laboratorija / Žuvų ekologijos laboratorija / Hidrobiontų evoliucinės ekologijos laboratorija / Cheminės ekologijos ir elgsenos laboratorija

- **KENKSMINGŲ MEDŽIAGŲ, PATOGENŲ IR NEPALANKIŲ VEIKSNIŲ SKLAIDA BESIKEIČIANČIOJE APLINKOJE RIZIKOS VERTINIMO IR APLINKOS KOKYBĖS GERINIMO KONTEKSTE (TARŠA) (vadovas – akad. prof. habil. dr. Jonas Mažeika)**

Ekotoksikologijos laboratorija / Augalų patologijos laboratorija / Biodestruktorių tyrimo laboratorija / Genetikos laboratorija / Geoaplinkos tyrimų laboratorija / Branduolinės geofizikos ir radioekologijos laboratorija

Formalaus patvirtinimo tikimasi iki kovo 1 d.

Gamtos tyrimų centro tikslai

1. Vykdyti šalies ūkio, kultūros, sveikatos apsaugos ir visuomenės tęstinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius ekologijos, botanikos, mikologijos, mikrobiologijos, virusologijos, zoologijos, parazitologijos, geomokslų **mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą.**

2. Bendradarbiauti su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą.

3. Skleisti visuomenėje mokslo žinias, diegti jas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą, taip pat socialinę ir ūkinę veiklas, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.

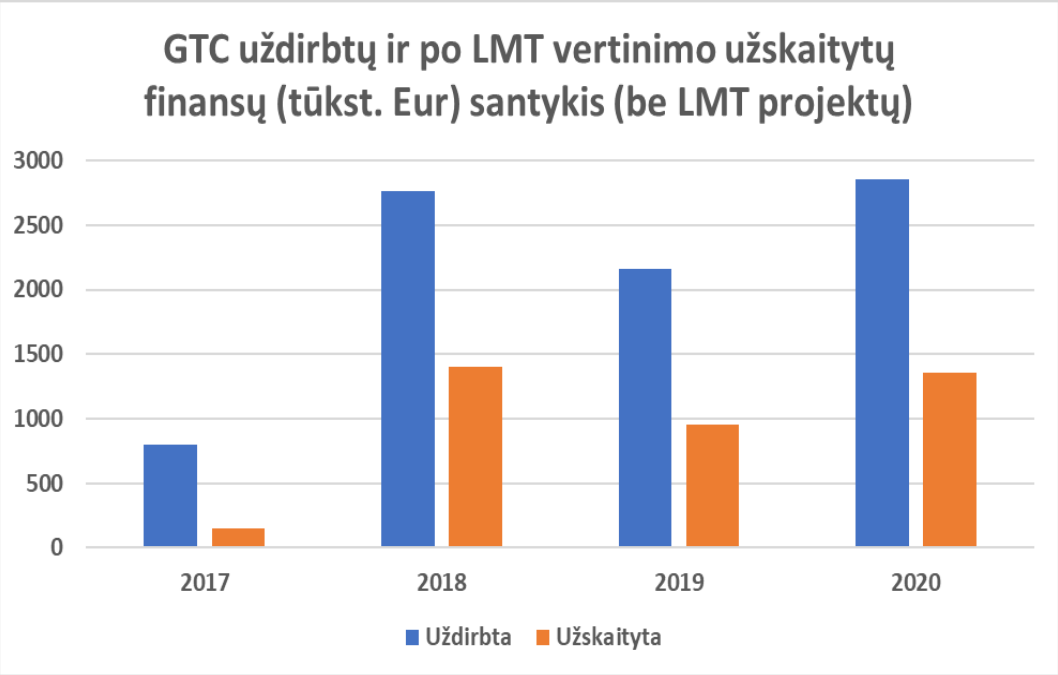
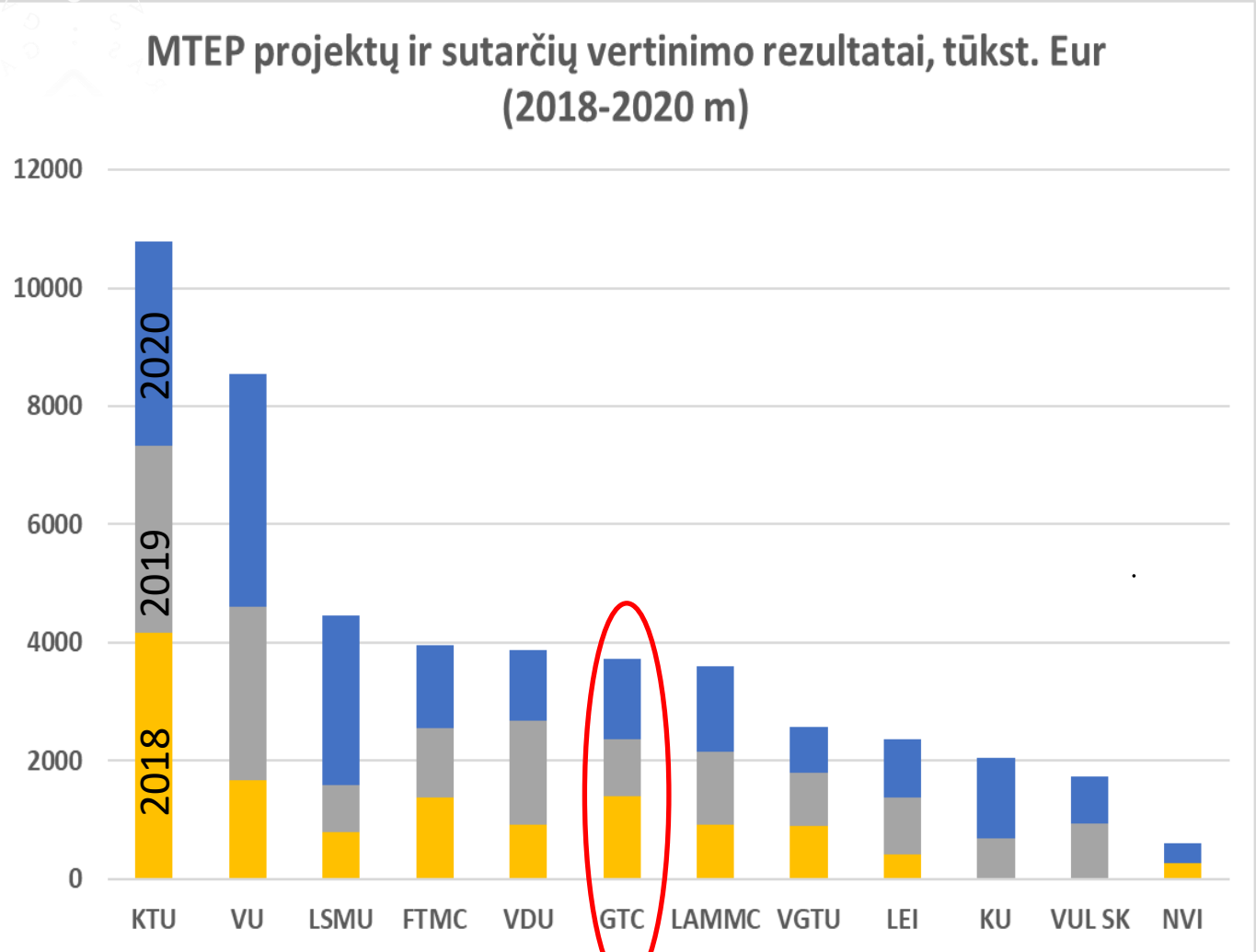

2021 m. GTC vykdyti 123 projektai ir užsakovieji darbai pagal sutartis, sudarytomis su:

Lietuvos mokslo taryba
Aplinkos apsaugos agentūra
Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos
Valstybinė miškų tarnyba
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra
Vilniaus universitetu
Kauno technologijos universitetu
Lietuvos sveikatos mokslų universitetu
Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija
Druskininkų savivaldybės administracija
Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
Klaipėdos universitetu
Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
Lietuvos energetikos institutu

YIT Lietuva, UAB
Divaks, UAB
Ignitis gamyba, AB
Drąseikių karjeras, UAB
NMF Porolon, UAB
Skaistgirio skalda, UAB
Reston Construction, UAB
Baltijos aplinkos forumas, VšĮ
Stebulė, UAB
Šilinė, UAB
Inovacinė firma MKDS, UAB
Simuva, UAB
Auksinis ungurys, UAB
ORLEN Lietuva, AB
Daumantai LT, UAB
Apertika, UAB
Kretingos vandenys, UAB
Vilniaus karjerai, UAB
Papiškių karjeras, UAB
Scientia practica, MB
Agroindustrial kimatec, S.L. (Ispanija)
Institute of Pathology, University of Veterinary Medicine (Austrija)
LitaHorti, UAB
Ignitis gamyba, AB

MTEP projektų ir sutarčių vertinimas (2018–2020 m.)

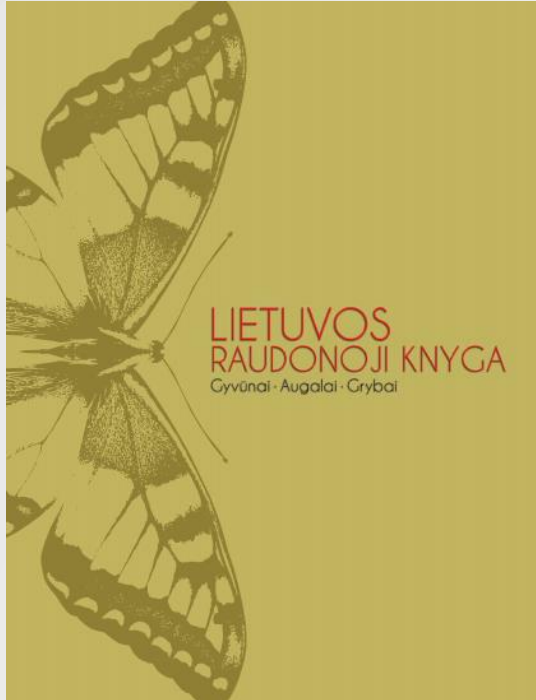

Dalyvavimas komisijų ir darbo grupių veikloje

Komisija ar darbo grupė	GTC deleguoti ekspertai
Nacionalinis klimato kaitos komitetas (LR AM)	Miglė Stančikaitė ir Julius Taminskas
Darbo grupė laukinių gyvūnų gerovės ir laikymo nelaisvėje klausimams (LR AM)	Mindaugas Dagys ir Marius Jasiulionis
Lietuvos standartizacijos tarybos technikos komitetas LST TK 57 „Trašos“	Sigita Jurkonienė
ES bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizon Europe“ 2 Teminės srities „Pasauliniai ištekliai ir Europos pramonės konkurencingumas“ 6 Veiksmų grupės „Maistas, bioekonomika, gamtos ištekliai, žemės ūkis ir aplinka“ programavimo komitetas	Ričardas Paškauskas
Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisijos HELCOM darbo grupė „IN-Eutrophication“	Ričardas Paškauskas
Medžioklės tvarkymo konsultacinė taryba prie (LR AM)	Linas Balčiauskas (pavadojantis asmuo Vytautas Kesminas)
Kraštovaizdžio politikos krypties aprašo pakeitimo projekto rengimo darbo grupė (LR AM)	Rasa Šimanauskienė
Žemės ūkio mokslo taryba (LR ŽŪM)	Valerijus Rašomavičius
Invazinių rūšių kontrolės taryba (LR AM)	Zigmantas Gudžinskas, (pavadojantis asmuo Lukas Petrulaitis), Kęstutis Arbačiauskas, Rasa Bernotienė, Linas Balčiauskas, Linas Ložys
Nacionalinė sveikatos taryba (LR Seimas)	Algimantas Paškevičius
LR ŽŪM darbo grupė, kurios tikslas įvertinti Lietuvos vandens telkinių bioįvairovei atkurti svarbias žuvų rūšis	Vytautas Kesminas, Tomas Virbickas, Kęstutis Arbačiauskas, Linas Ložys
Zoologijos sodų vertinimo komisija (LR AM)	Marius Jasiulionis (pavadojantis asmuo Vitalijus Stirkė) Mindaugas Dagys (pavadojantis asmuo Daiva Vaitkuvienė) Jolanta Rimšaitė (pavadojantis asmuo Pavel Starkevič)
Patariamoji Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos taryba	Julius Taminskas
Nuolatinė augalų nacionalinių genetinių išteklių komisija (LR AM)	Juozas Labokas

Išleista ketvirtoji Lietuvos raudonoji knyga.

Lietuvos raudonosios knygos vyriausiasis redaktorius dr. Valerijus Rašomavičius.

CITES (Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija) ekspertizių ir konsultacijų atlikimo paslaugos

sutartis su LR aplinkos ministerija

Pagal CITES ekspertizių ir konsultacijų atlikimo paslaugų pirkimo sutartį, suteiktos 37 konsultacijos, 174 darbo valandos, gautos pajamos – 3 168 Eur.

Ekspertizių konsultacijų grupės vadovas dr. Zigmantas Gudžinskas

Gamtos tyrimų centro tikslai

1. Vykdyti šalies ūkio, kultūros, sveikatos apsaugos ir visuomenės testinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius ekologijos, botanikos, mikologijos, mikrobiologijos, virusologijos, zoologijos, parazitologijos, geomokslų **mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą.**

2. Bendradarbiauti su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą.

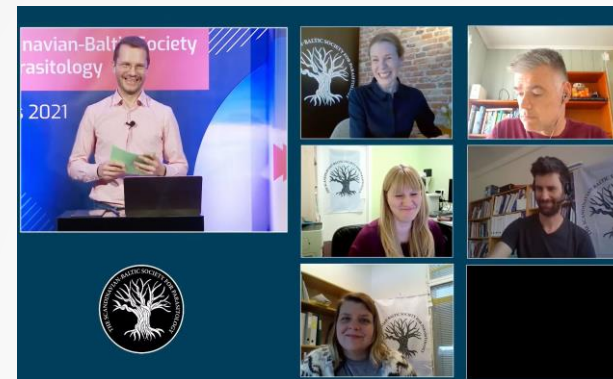
3. Skleisti visuomenėje mokslo žinias, diegti jas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą, taip pat socialinę ir ūkinę veiklas, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.

Konferencijos ir simpoziumai

GTC mokslininkai 2021 m. **pristatė 125 pranešimus nacionalinėse ir tarptautinėse konferencijose**

GTC laboratorijose 2021 m. **apsilankė 75 tyrėjai** iš įvairių užsienio mokslo centrų

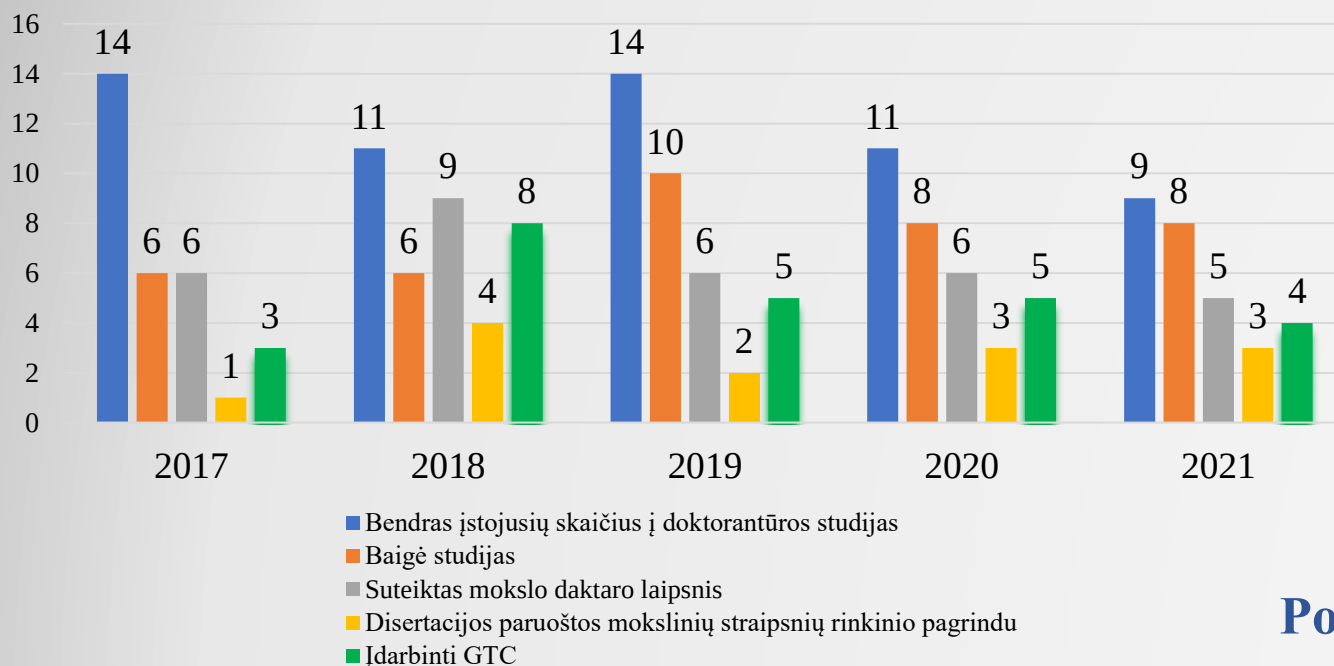
Gamtos tyrimų centras kartu su Lietuvos mokslų akademijos Jaunąja akademija (LMAJA) ir Skandinavijos–Baltijos šalių parazitologų draugija 2021 m. balandžio 21–23 dienomis Vilniuje **organizavo 9-ąją Skandinavijos–Baltijos šalių parazitologų draugijos konferenciją (CSBSP9).**

Doktorantūros studijos Gamtos tyrimų centre

Gamtos tyrimų centre studijavo **56 doktorantai** (2021-12-31 duomenimis), iš jų 5 doktorantai iš užsienio šalių. 3 doktorantų studijos yra finansuojamos Europos Sąjungos lėšomis. Podoktorantūros stažuotės – iš viso 11 mokslininkų.

Doktorantūros studijų eiga Gamtos tyrimų centre (2017–2021 m.)

Studijų kryptis	Doktorantų, įstojusių 2021 m. į trečiosios pakopos studijas, bendras skaičius
Ekologija ir aplinkotyra (N012), su VU	3
Biologija (N010), su VDU, Inovatyvios medicinos centru	3
Geologija (N005), su VU	1
Fizinė geografija (N006), su VU ir KU	0
Zoologija (N014), su VU	2
2021 m. priimti 9 doktorantai	

Pirmųjų–ketvirtųjų doktorantūros metų valstybės finansuojamų doktorantų tyrimams ir mobilumui užtikrinti paskirtas lėšų dydis 2021 studijų metams – 500 Eur.

Podoktorantūros stažuotės – iš viso 11 mokslininkų.

Doktorantūros studijos Gamtos tyrimų centre

2021 m. apgintos 5 disertacijos

Biologija

1. **Iglė Vepškaitė-Monstavičė.** „*Sarcocystis* species richness in members of the family Cervidae“. Vadovė prof. dr. Elena Servienė.

Ekologija ir aplinkotyra

1. **Andrius Kučas.** „Evaluation of wildlife-vehicle collision patterns and assessment of mitigation measures“. Vadovas doc. dr. (HP) L. Balčiauskas.
2. **Domas Uogintas.** „Mezofitų ir stepinių pievų augalijos tarpusavio ryšiai: sintaksonominiai, ekologiniai ir fitogeografiniai aspektai“. Vadovai dr. M. Stančikaitė, dr. V. Rašomavičius.
3. **Janina Pažusienė.** „Environmental genotoxicity and cytotoxicity studies in fish blood erythrocytes and genotoxicity risk assessment in the Gotland Basin of the Baltic Sea“. Vadovė habil. dr. J. Baršienė, mokslinė konsultantė dr. M. Stankevičiūtė.
4. **Gintaras Malmiga.** „Migratory behaviour in a long-distance migrant songbird, the great reed warbler“. Vadovai dr. Rimgaudas Treinys, prof. dr.¹⁶ Dennis Hasselquist.

Mokslo žinių sklaida 2021 metais

Baltica

Publikuoti 2 numeriai.

IF (2020) – 0,469 (Q4); IF už 5-erius metus – 0,653.

Abiejų numerių leidyba finansuota iš LMA skirtų lėšų.

Vyriausiasis redaktorius [prof. dr. Albertas Bitinas](#)

Botanica

Publikuoti 2 numeriai.

Iki 2021 m. spalio vyriausioji redaktorė [dr. Jolita Radušienė](#)

Nuo 2021 m. spalio vyriausiasis redaktorius [dr. Zigmantas Gudžinskas](#)

Atnaujinta redakcinė kolegija

Zoology and Ecology

Publikuoti du numeriai.

Vyriausiasis redaktorius [dr. Denis Copilas-Ciocianu](#)

Atsakingoji redaktorė [dr. Eglė Šidagytė-Copilas](#)

Leidžiama tik elektroninė versija.

Mokamas Lietuvos mokslo periodikos asociacijos narystės ir administravimo mokestis

Mokslo žinių sklaida 2021 metais

Birželio 5-ąją, Aplinkos apsaugos dieną, Prezidentūros kieme vyko **Žaliųjų idėjų mugė**.

Liepos 2 d. Mindaugo karūnavimo dienos proga Verkių rūmuose demonstruotos Gamtos tyrimų centro tyrėjų **parengtos ekspozicijos**.

Liepos 27 d. Gamtos tyrimų centre lankėsi **Jungtinėje Karalystėje veikiančios mokyklos „Bitė“ moksleiviai ir mokytojai**.

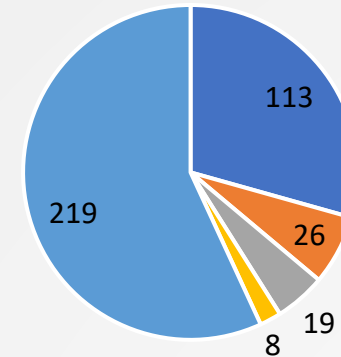
Lapkričio 26 d. vyko nuotolinė metinė **GLOBE ir Baltijos jūros projekto mokslinė mokinių konferencija**.

Mokslo žinių sklaida 2021 metais

Gamtos tyrimų centro konsultacijų, interviu medijoms, apibūdinimai telefonu, raštu ir paskaitos visuomenei (viso 377)

- Žurnalistai (interviu)
- Valstybinės įstaigos
- Ūkio subjektai
- NVO, bendruomenės, visuomenė (vieši renginiai)

Facebook socialiniame tinkle pasidalyta daugiau nei 400 naujienų / pranešimų.

Per metus, nuo 2021 m. sausio iki 2022 m. sausio, Facebook sekėjų skaičius išaugo nuo 1374 iki 1694.

2021 m. Lietuvos informacinėse priemonėse paskelbta GTC darbuotojų parengta informacija:

1. Portalas 15min.lt	29
2. LRT televizija	14
3. LRT radijas	8
4. Portalas Delfi.lt	16
5. Miškai	16
6. Mūsų girios	20
7. Internetinės laidos	5
8. Mokslo sriuba	3
9. Mokslo Lietuva	3
10. Paukščiai	2
11. Suvalkietis	5
12. Portalas Lrytas.lt	1
13. Naujasis Gėlupis	12
14. Švenčionių kraštas	17
15. Diena	2
16. Rasos	1
17. Lietuvos sveikata	2
18. Žaliasis pasaulis	10
19. Alfa	1
20. Utenis	1

Iš viso 168 pranešimai

Visi straipsniai, interviu paskelbti nemokamai.

Biojvairovės konsultacijų grupės vadovė dr. Jurga Motiejūnaitė

Gamtos tyrimų centro darbuotojai, finansai ir ūkis

Darbuotojų skaičiaus dinamika, amžinė struktūra ir lyčių santykis

Pareigybė	2019	2020	2021
Vyr. m. d.	27	25	28
Vyresn. m. d.	57	67	73
M. d.	65	67	63
Jaunesn. m. d. (dr.)	14 (6)	12 (7)	6 (3)
Iš viso m. d.	163	171	170
Pagalbinis laboratorijų personalas	57	53	62
Administracija, ūkis	52	50	49
Iš viso	272	274	281

Amžiaus grupės (m. d.)	2019	2020	2021
20–29 m.	5	3	2
30–39 m.	37	50	51
40–49 m.	41	41	39
50–59 m.	37	34	34
60–69 m.	41	42	42
70–79 m.	2	1	2
Iš viso	163	171	170
Amžiaus vidurkis (m.)	48,9	48,2	48,5

	2019		2020		2021	
	darbuot.	proc.	darbuot.	proc.	darbuot.	proc.
Vyrų	110	40,4	114	41,6	112	39,9
Moterų	162	59,6	160	58,4	169	60,1

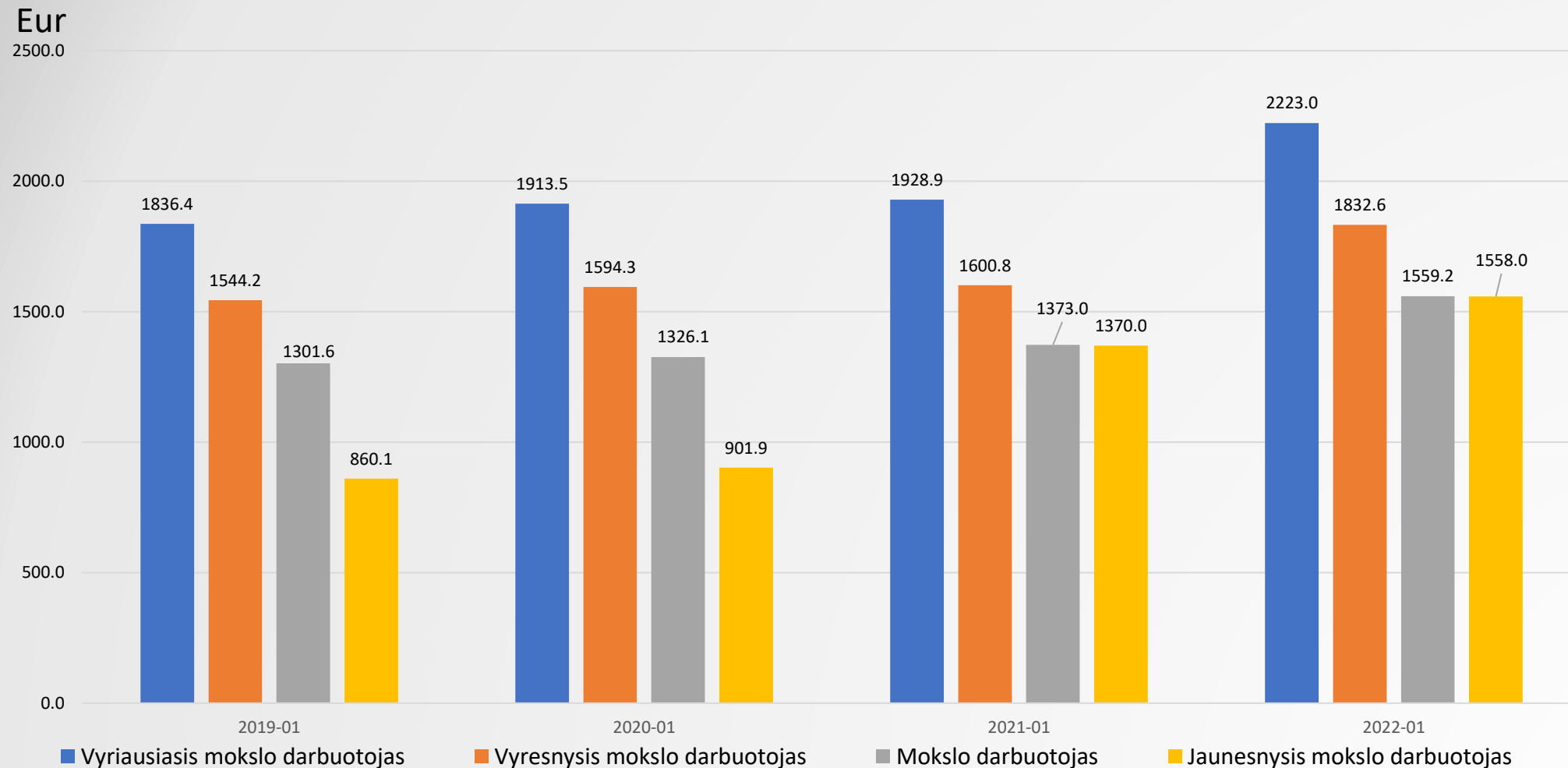
2021 metais gautos lėšos

Lėšų šaltinis	tūkst. Eur
Valstybės biudžeto asignavimai	4 978
Nacionalinis programinis-konkursinis mokslinių tyrimų finansavimas ir ES lėšos	2 863
Užsakomųjų darbų ir teikiamų paslaugų pajamos	420
Iš viso:	8 261

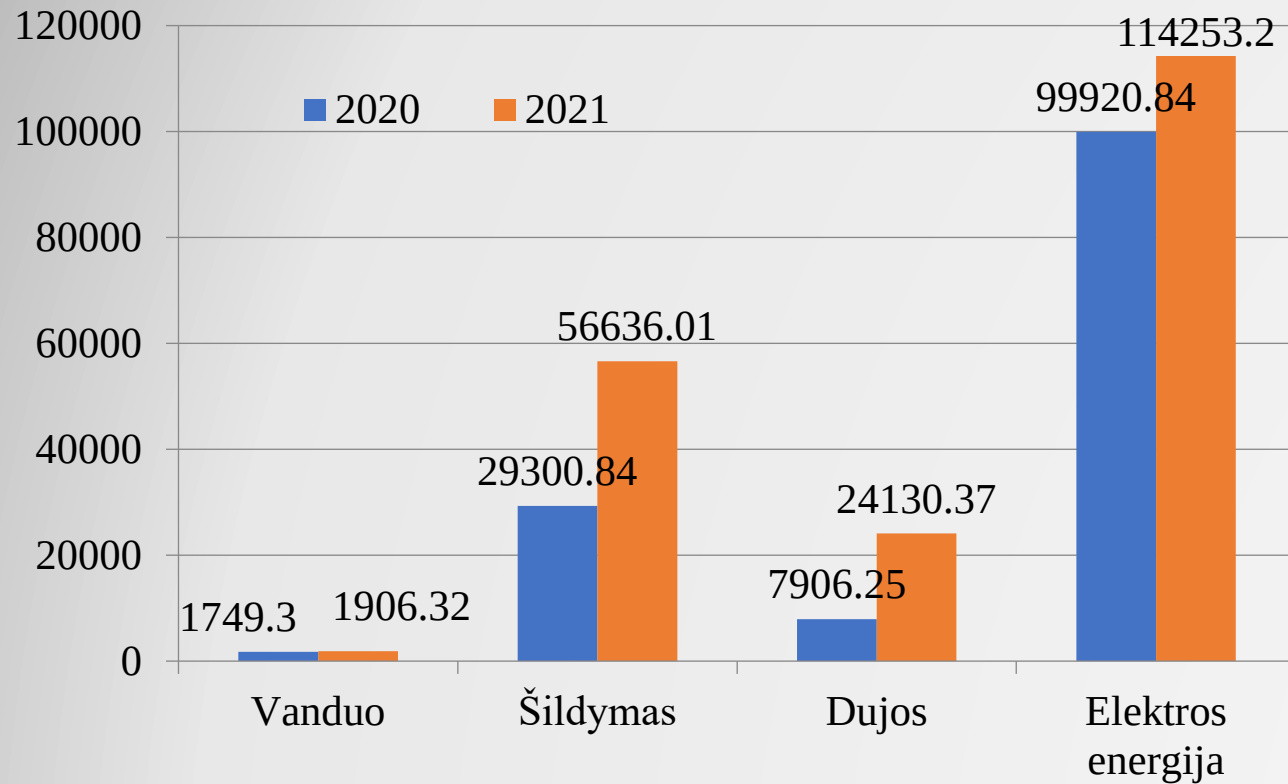
Lėšos, 2021 metais įsisavintos GTC moksliniuose padaliniuose

Padalinio pavadinimas	tūkst. Eur
Algologijos ir mikroorganizmų ekologijos laboratorija	760
P. B. Šivickio parazitologijos laboratorija	400
Cheminės elgsenos ir ekologijos laboratorija	381
Žuvų ekologijos laboratorija	379
Hidrobiontų evoliucinės ekologijos laboratorija	378
Floros ir geobotanikos laboratorija	295
Ekotoksikologijos laboratorija	149
Molekulinės ekologijos laboratorija	148
Augalų patologijos laboratorija	120
Genetikos laboratorija	120
Kiti padaliniai (12 laboratorijų)	153

Gamtos tyrimų centro mokslo darbuotojų pareiginės algos pokytis (2019–2022 m. sausis)

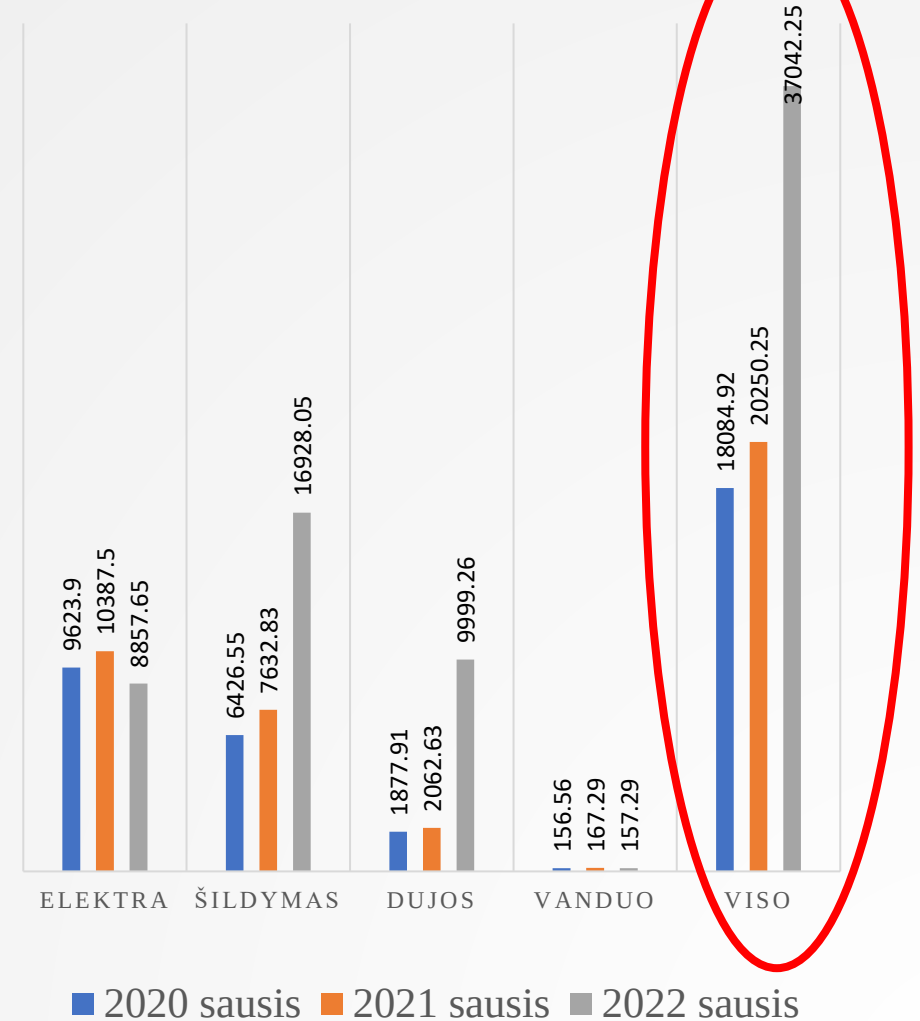
Išlaidos už vandenį, šildymą, dujas ir elektros energiją eurai

Iš viso per metus: 2020 m. – 138 877 Eur; 2021 m. – 196 925,9 Eur
(skirtumas – 58 048,67 Eur)

Išlaidos už energetinių resursų panaudojimą eurai

2020 m. sausis, 2021 m. sausis ir 2022 m. sausis

GTC infrastruktūros palaikymas ir modernizavimas

1. Atliktas lifto šachtų sienų remontas;
2. Likviduota bazė Monciškėse;
3. Atliktas Akvariuminės kaskadų stogo remontas;
4. Išmontuota pasenusi ventiliacijos sistema, naujai sumontuotos ventiliacijos sistemos;
5. Atlikti apšildymo sistemos hidrauliniai bandymai, kiti smulkūs elektros ūkio, apšildymo, vandentiekio ir nuotekų sistemos remonto darbai, Verkių g. 98 lietaus nuotekų sistemos dalinė rekonstrukcija;
6. Suremontuoti 3 kabinetai.

Visi darbai atlikti, pasitelkus vidinius GTC žmoniškuosius ir finansinius išteklius

1

2

3

Gamtos tyrimų centro bazės

Rusnės bazė

Apsistoję 16 tyrėjų (dienų suma – 58 dienos), kurie vykdė 2 projektus.

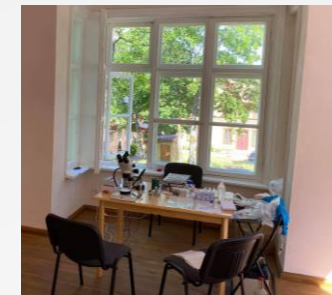
Nidos bazė

Apsistojo 21 tyrėjas (12 iš Gamtos tyrimų centro, 4 iš Vilniaus universiteto ir 5 iš JAV Viskonsino universiteto). Bazė yra buferinėje Grobšto rago rezervato apsaugos zonoje, joje gali lankytis tik mokslinis personalas (KNNP įstatai), bazė nenuomojama. Vykdyti 4 projektai.

Pajūrio biologijos stotis

Apsistojo Gamtos tyrimų centro tyrėjai, kurie vykdė 2 Lietuvos mokslo tarybos programų finansuojamus projektus (45 d. d.), 1 Aplinkos projektų valdymo agentūros finansuojamą projektą (20 d. d.), 1 Aplinkos apsaugos agentūros finansuojamą projektą (9 d. d.) ir 1 MTEP sutartį (5 d. d.).

Ventės rago bazė

Apsistojo 27 Gamtos tyrimų centro tyrėjai (dienų suma – 788 dienos), kurie vykdė 13 projektų.

Drūkšių ekologinės stotis (Zarasų r. Raipolės vs. Turmanto sen.)

Apsistojo 20 Gamtos tyrimų centro tyrėjų, kurie vykdė 4 projektus. Buvo atspausdintos mokslinės publikacijos iš Drūkšiuose surinktos medžiagos ir dalyvauta konferencijoje.

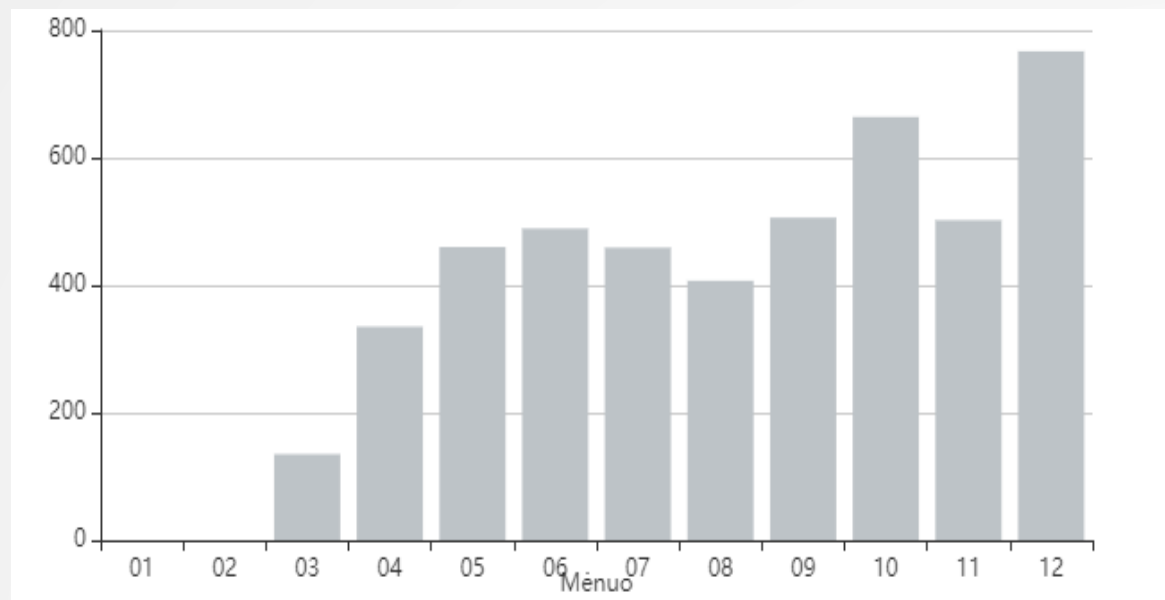
Biblioteka 2021 metais

GTC skyrė virš 8 000 Eur duomenų bazių tiesioginei prieigai

- Bibliotekoje išduoti 756 leidiniai
- Sulaukta 644 užklausų raštu ir žodžiu
- Į eLABą įkelti 622 įrašai

Science Direct duomenų bazės prieiga

Iš viso: 4 724

GTC Herbariumas (BILAS) įkurtas 1948 metais

- Herbariumo rinkinių duomenys pacituoti arba panaudoti 11 mokslinių publikacijų.
- Herbariumo duomenys panaudoti augalams ir grybams vertinti pagal IUCN kategorijas, Lietuvos saugomų taksonų sąrašui sudaryti ir Lietuvos raudonosios knygos ketvirtajam (2021) leidimui.
- Herbariumo rinkinius kvalifikaciniams darbams rengti naudoja 4 doktorantai ir 4 magistrantai.

1. Lietuvos induočių augalų herbariumas (apie 95 000 pavyzdžių),
2. bendrasis užsienio kraštų augalų herbariumas (apie 6 000 pavyzdžių),
3. Lietuvos samanų herbariumas (apie 20 000 pavyzdžių),
4. makromicetų herbariumas (apie 27 000 pavyzdžių),
5. mikromicetų herbariumas (apie 12 000 pavyzdžių),
6. miksomicetų herbariumas (apie 4 000 pavyzdžių),
7. kerpių ir su jomis susijusių grybų herbariumas (apie 11 000 pavyzdžių).
8. Pagrindiniai specializuoti rinkiniai: *Herbarium Lithuaniae* – 60 000, *Herbarium Generale* – 6 000, *Herbarium Professoris P. Snarskis* – 12 000 herbariuminių lapų.

Induočių augalų rinkinių informacija įskaitmeninta (duomenų bazės pagrindas – BRAHMS programa). Tyrėjai gali naudotis šiuolaikine mikroskopavimo ir vaizdų dokumentavimo įranga.

Herbariumo pavyzdžiai saugomi kontroliuojamo klimato patalpose, kuriose tuo pat metu užtikrinama apsauga nuo kenkėjų ir mechaninio poveikio.

Papildymas. 2021 metais inseruota apie 800 pavyzdžių (daugiausia iš Lietuvos, taip pat Rusijos, Danijos ir Australijos, įskaitant naujos mokslui rūšies *Caloplaca tephromelae* izotipą). Vykdyti Herbariumo mainai su Tartu universitetu.

GTC Mineralų muziejus

Sukaupta virš 5500 eksponatų: mineralų, uolienų, dirbinių iš jų pavyzdžių, meteoritų. Sukauptos kolekcijos iš viso pasaulio ir atspindi beveik visą Žemės plutos įvairovę.

Nauji eksponatai:

Vykintas Matuzevičius padovanojo muziejui 126 agatų pavyzdžius.

Alisa Palavenienė padovanojo muziejui 24 smėlio pavyzdžius.

Kaip mineraluose piešia gamta?

Kviečiame į pažintinį- edukacinį renginį, kuriame susipažinsite su mineralų įvairove, pasigrožėsite jų spalvomis, sužinosite, kaip raštus mineraluose piešia gamta.

Gamtos tyrimų centras, Mineralų muziejus (Akademijos g. 2, Vilnius)
2021 – 09 – 17, 15.30 val.

Registracija: <https://www.mokslofestivalis.eu/renginys/2021/kaip-mineraluose-piesia-gamta/>

Lankytojų skaičius:

421 lankytojas
(351 moksleivis, 70 suaugusių asmenų, iš kurių 23 studentai)

Parodos:

- Vilniaus J. Basanavičiaus progimnazijoje agatų fotografijų paroda skirta Mokytojų dienai.
- „GGI jubiliejinis vaišių stalas“ Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo dienai. Verkių rūmai.

Ekskursijos, edukacijos:

- 15 ekskursijų ir edukacinių užsiėmimų.
- VIII mokslo festivalis „Erdvėlaivis Žemė“, „Kaip mineraluose piešia gamta“

GTC Paleontologinė kolekcija

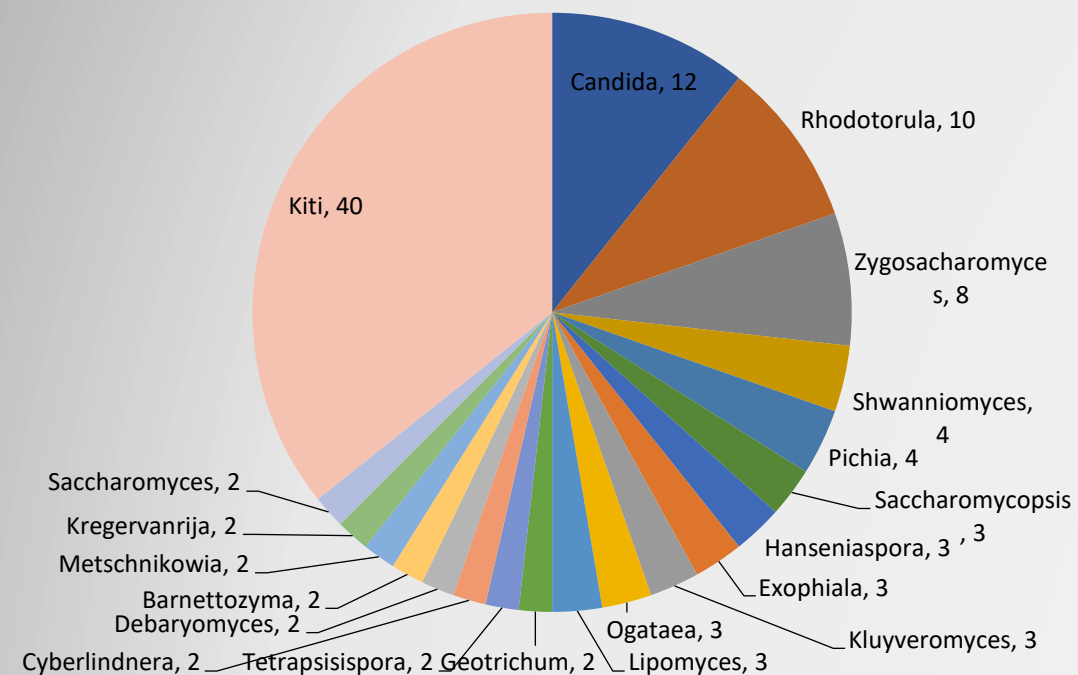

Saugomos svarbiausios ir vertingiausios mokslui Lietuvos geologų mokslininkų aprašytos monografinės bei darbinės fosilijų kolekcijos. Kolekcijos surinktos Lietuvoje ir užsienyje. Apie 43 000 mikro- ir makrofaunos pavyzdžių.

Fosilijų rinkiniai naudojami mokslo tikslams – su jais dirba VU geologijos specialybės studentai, Lietuvos mokslininkai, specialistai iš viso pasaulio.

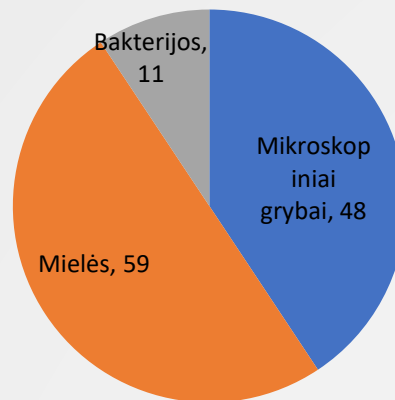
GTC Mikroorganizmų kolekcijos

Mikroorganizmų kolekcijoje palaikomos 59 genčių ir 121 rūšies mielės

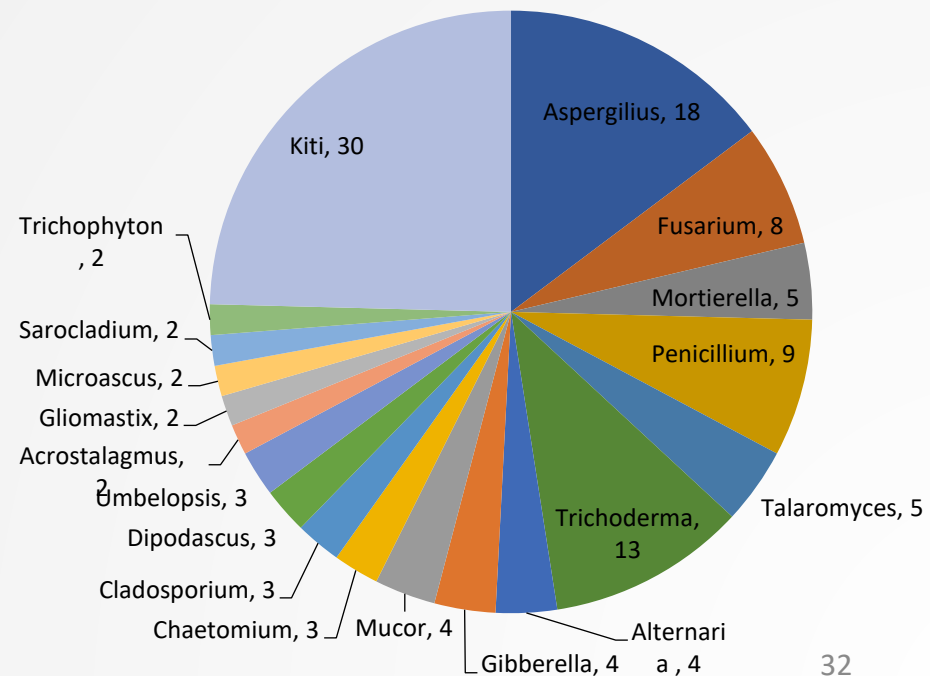

2021 m. kolekcijos mikroorganizmai panaudoti 1 projektui ir 4 straipsniuose.

Biodestruktorių tyrimo laboratorijos mikroorganizmų kolekcijoje palaikomi 118 genčių mikroorganizmai

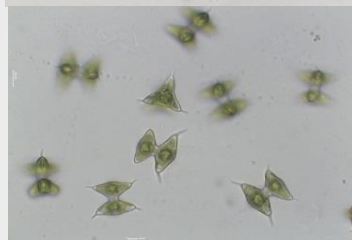
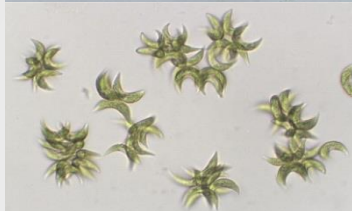
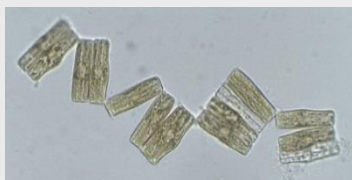

Mikroorganizmų kolekcijoje palaikomi 48 genčių ir 122 rūšių mikroskopiniai grybai

GTC Dumblių ir melsvabakterijų grynų kultūrų kolekcija

- ❖ Kolekcija palaikoma ir pildoma nuo 2010 m.
- ❖ Kolekcijoje apie 500 kamienų, priklausančių 70 genčių ir 140 rūšių
- ❖ 85 proc. sudaro žaliadumblių ir melsvabakterijų rūšys ir kamienai
- ❖ per pastaruosius metus parengtos 26 publikacijos

VYKDOMI TYRIMAI

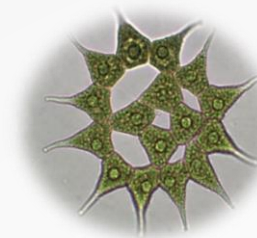
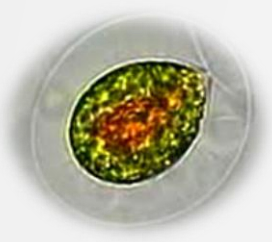
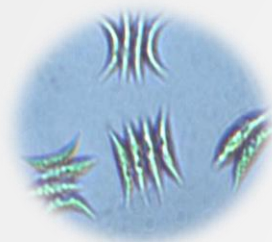
Ekologiniai-eksperimentiniai

Rūšių konkurencija, cianotoksinais, molekuliniai tyrimai

Žemos ir aukštos pridėtinės vertės produktų paieška

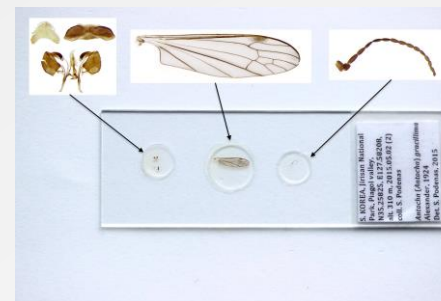
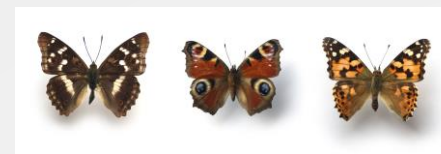
Pritaikymas vandenvalai ir biokuro gamybai
(skirtingų nuotekų valymas, lipidų kaupimas)

Pritaikymas vaistų, gyvūnų papildų ir maisto pramonėje
(riebiosios rūgštys, antioksidantai, natūralūs dažai)

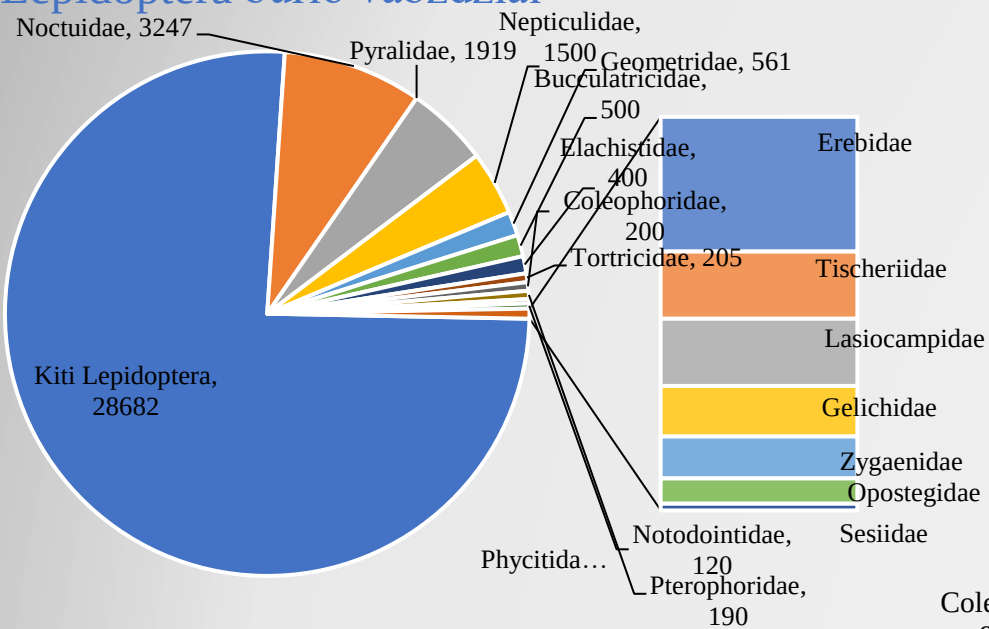

GTC Entomologiniai rinkiniai

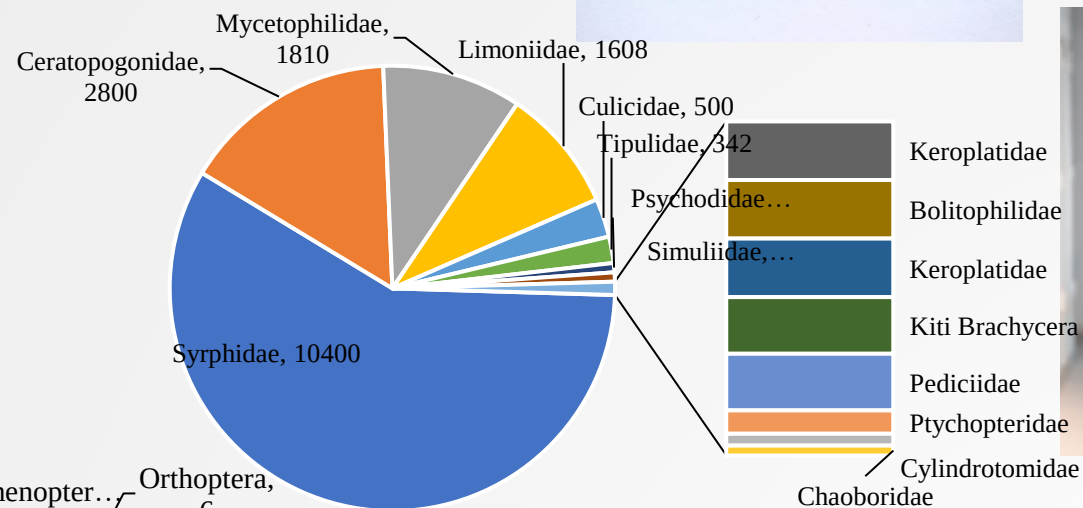
Entomologiniuose rinkiniuose yra saugoma daugiau kaip 65 000 vabzdžių, surinktų Lietuvoje (didžioji dauguma) ir kitose šalyse per pastaruosius 50 metų. Taip pat saugomas 81 tipinis egzempliorius. Entomologijos laboratorijos rinkiniai 2021 m. buvo paminėti 9 publikacijose.

Lepidoptera būrio vabzdžiai

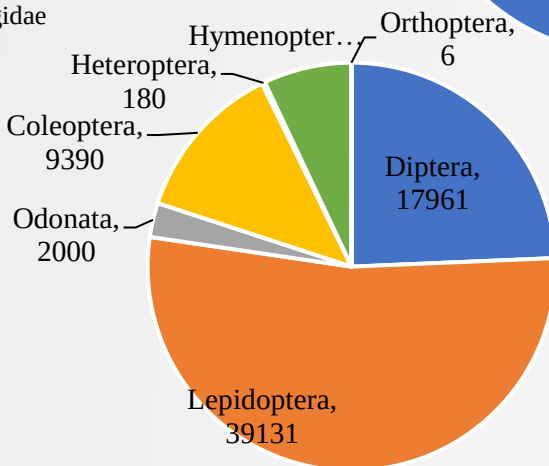

Diptera būrio vabzdžiai

Duomenų bazės:

Lietuvos Tipuloidea duomenų bazė (virš 30 000 įrašų).
Lietuvos bestuburių duomenų bazė (apie 50 000 įrašų).
Lietuvos vabalų duomenų bazė (apie 40 000 įrašų).

GTC jaunųjų mokslininkų pasiekimai

Narystė LMA Jaunosios akademijos veikloje

Gamtos tyrimų centro vyresn. mokslo darbuotojas **dr. Vaidas Palinauskas** tapo **LMA Jaunosios akademijos pirmininku**, o Gamtos tyrimų centro **podoktorantūros stažuotoja, vyresn. mokslo darbuotoja dr. Viktorija Vaštakaitė-Kairienė** pradėjo eiti vicepirmininkės pareigas.

LMA Jaunosios akademijos nariu išrinktas Gamtos tyrimų centro Molekulinės ekologijos laboratorijos vyriausiasis mokslo darbuotojas **dr. Petras Prakas**.

GTC doktorantų pasiekimai

14-osios Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencijos „**Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos**“ geriausio pranešimo autorius Gamtos tyrimų centro doktorantas **Lukas Petrulaitis** (pranešimo tema „*Cornus* genties taksonų biologinės savybės, lemiančios jų invaziją Lietuvoje“)

Gamtos tyrimų centro Cheminės ekologijos ir elgsenos doktorantė **Gabrielė Bumbulytė** apdovanota kaip **geriausio magistro darbo autorė** žemės ūkio mokslų srityje.

Lietuvos mokslų akademijos Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius organizavo 10-ąją jaunųjų mokslininkų konferenciją „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“. Doktorantas **Jonas Žvirgždas** pripažintas geriausio pranešimo autoriumi.

2021 metais už mokslinės veiklos rezultatus skatinti doktorantai

**Evelina Juozaitytė-
Ngugu**

Molekulinės
ekologijos
laboratorija,
mokslinis vadovas dr.
P. Prakas (biologija)

Vitalijus Stirkė
Žinduolių ekologijos
laboratorija, mokslinis
vadovas dr. (HP) L.
Balčiauskas (ekologija ir
aplinkotyra)

**Mélanie Yvonne
Ludivine Duc**
P. B. Šivickio
parazitologijos
laboratorija,
mokslinis vadovas
habil. dr. G. Valkiūnas
(zoologija)

**Liucija Kamaitytė-
Bukelskienė**
Floros ir geobotanikos
laboratorija, mokslinė
vadovė dr. Z.
Sinkevičienė (ekologija
ir aplinkotyra)

**Viktorija
Dobrynina**
Entomologijos
laboratorija,
mokslinis vadovas
prof. habil. dr. J. R.
Stonis (ekologija ir
aplinkotyra)

Egidijus Jurkus
Klimato ir vandens
tyrimų laboratorija,
mokslinis vadovas prof.
R. Povilanskas, mokslinis
konsultantas dr. J.
Taminskas (fizinė
geografija)

Gamtos tyrimų centro ankstyvosios karjeros tyrėjų komitetas

Iniciatyvinė grupė:

Laura Butrimavičienė, Justas Dainys, Gintaras Malmiga, Vaidas Palinauskas,
Gintarė Slavinskienė, Sigita Šulčius, Jurgita Švedienė.

Pagrindiniai tikslai:

Komitetas siekia suburti ankstyvosios karjeros tyrėjus, dirbančius GTC, į bendruomenę, kuri vykdytų reguliarią šviečiamąją, edukacinę ir sistemingą informacinę veiklą, dėl kurios būtų skatinamas aukšto lygio mokslinių tyrimų vykdymas, organizavimas, teikiama informacija, orientuota į ankstyvos karjeros tyrėjų poreikius. Tai prisidėtų prie darbo aplinkos gerinimo bei aktyvaus šios tyrėjų grupės įsitraukimo į Gamtos tyrimų centro gyvenimą ir tolimesnį vystymąsi.

Gamtos tyrimų centras 2021 metais